

TURFWEIDE

Stichting Turfweide Veenendaal
Kerkewijk 65
3901 EC VEENENDAAL
info@turfweide.nl
www.turfweide.nl

Jaarverslag 2025

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

A large, semi-transparent version of the 'TURFWEIDE' logo is centered on the page, set against a background of a landscape with a river and trees under a blue sky with clouds.

Voorwoord

2025 was opnieuw een jaar waarin Stichting Turfweide Veenendaal zich met volle energie heeft ingezet voor het behoud & beheer, de educatie en de vrijwilligersparticipatie in en rondom de Turfweide. Daarnaast zijn er contacten en uitwisselingen geweest met andere natuurorganisaties waarbij het accent gelegd werd op strategisch beheer en verbinding van natuurnetwerken. Het vergroten van de bekendheid onder eigen inwoners van dit unieke culturele en landschappelijk erfgoed heeft in dat jaar – middels lezingen en presentaties in de wijken – de nodige aandacht gekregen. Samen met eigenaar, gemeente Veenendaal, provincie en de direct omwonenden zijn we aan het verkennen of we de Turfweide strategisch kunnen laten aansluiten op het aangrenzende gebied de Roode Haan. Dit laatste om ook de relatie tussen de turfwinning en het vervoer ervan over het water beter zichtbaar en beleefbaar te kunnen maken.

In bijgaand jaarverslag is een opsomming te vinden van onze jaaractiviteiten, voorzien van fotobeelden en toelichtingen. De Turfweide blijft zich door ontwikkelen!

Namens het bestuur van Stichting Turfweide Veenendaal
Johan Huibers, voorzitter

Inhoudsopgave

Wie zijn wij?

Missie en doelstelling

Beknopt jaaroverzicht 2025

Ontwikkeling natuur

Onderhoud en beheer

Onze partners

Vooruitblik 2026

Johan

Saskia

Marcel

Jan

Samantha

Wie zijn wij?

Johan Huibers	- voorzitter
Saskia Lucassen	- penningmeester
Marcel Kaijen	- secretaris
Jan Brinkhuis	- adviseur groei & bloei
Samantha Verwoert	- adviseur communicatie, stoel van de toekomst

Missie en doelstelling

Stichting Turfweide Veenendaal zet zich in om:

- de Turfweide te behouden als groene, historische en educatieve plek in Veenendaal;
- natuur en cultuur met elkaar te verbinden;
- bewoners te betrekken bij beheer en activiteiten;
- jong en oud te laten genieten van een duurzame en gezonde leefomgeving.

Beknopt jaaroverzicht 2025

datum	Activiteit
09-01-2025	Bestuursvergadering
12-02-2025	Presentatie Turfweide Inspiratiecafé LEADER cultureel centrum Bestegoed Elst
13-02-2025	Bestuursvergadering
20-03-2025	Bestuursvergadering
31-03-2025	Uitgave Turfweide nieuwsbrief 7
10-04-2025	Bestuursvergadering
08-05-2025	Rondleiding in de Turfweide voor de Rotary Rhenen-Veenendaal
22-05-2025	Start Bioblitz Zusterparken Nationaal park Utrechtse Heuvelrug (t/m 22 juni)
27-05-2025	Rapportage 1e monitoring 2025 Turfweide
09-06-2025	5 jarig jubileum stichting Turfweide Veenendaal
12-06-2025	Bestuursvergadering
26-06-2025	Rondleiding in de Turfweide voor de Lionsclub De Gelderse Vallei
08-07-2025	Rapportage 2e monitoring 2025 Turfweide
09-07-2025	Bestuursvergadering
18-07-2025	Rondleiding in de Turfweide voor Dit Is Tomorrow
31-07-2025	Uitgave Turfweide nieuwsbrief 8
07-08-2025	Rapportage 3e monitoring 2025 Turfweide
14-08-2025	Eerste exemplaren van het klokjesgentiaan in de Turfweide gespot
14-08-2025	Bestuursvergadering
01-09-2025	Onderhoud door Rosa Novum (regulier en schouwwerkzaamheden)
02-09-2025	Rondleiding in de Turfweide voor Rotaryclub Veenendaal
11-09-2025	Bestuursvergadering
04-10-2025	Turfweide schoonmaakdag door vrijwilligers
09-10-2025	Bestuursvergadering
25-10-2025	Presentatie Turfweide ihkv 'de week van de veense geschiedenis' in de cultuurfabriek
01-11-2025	Natuurwerkdag
13-11-2025	Bestuursvergadering
11-12-2025	Bestuursvergadering

Ontwikkeling natuur (1)

NATUURONTWIKKELING in de Turfweide

In 2025 heeft de Ginkelgroep op drie momenten een monitoring uitgevoerd, op 27 mei, 24 juni en 7 augustus. In de verslaggeving daarvan werd onderscheid gemaakt tussen de situatie op de voedselrijke, hogere delen en het voedselarme lage gedeelte. Die hoogteverschillen zijn bij de aanleg tot stand gekomen door de voedselrijke bovenlaag van de oorspronkelijke maïsakker af te graven en de grond op andere plaatsen in de Turfweide te deponeren.

Voedselarm

Deze locatie is in het najaar van 2022 met een samengesteld HEEM mengsel ingezaaid. Dit is nu het 3e groeiseizoen. Het percentage kruiden wordt momenteel geschat op 90% t.o.v. grassen.

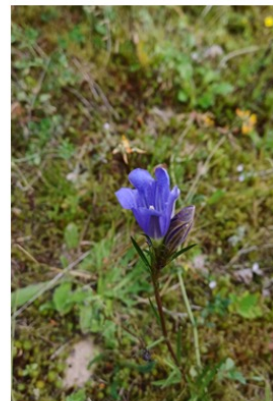
Waargenomen soorten

In totaal zijn er in tijdens het groeiseizoen van 2025 78 verschillende soorten waargenomen, waarvan 31 soorten uit het gezaaide mengsel van 45 soorten. Dat is een totaal opkomstpercentage van 68%, wat een sterke aanwijzing is voor een succesvol, dynamisch systeem met een toenemende ecologische waarde. Het beeld werd in het begin van het jaar bepaald door Gewone margriet, Gewoon biggenkruid, Scherpe boterbloem en Echte koekoeksbloem. Een bijzondere waarneming is de Gevlekte orchis! Orchideeën hebben meestal een tijd nodig om zich te vestigen en te ontwikkelen. Dit werd geschat op 3 jaar. Dat ze er nu precies het 3e groeiseizoen meteen staan is een heel goed teken!

*Bloeiwijze
Gevlekte orchis*

Bij de laatste monitoring werd het beeld bepaald door Moerasrolklaver, uitgebloeide ratelaar, Blauwe knoop en Peen. Bijzondere waarnemingen zijn de grote aantallen van de Blauwe knoop en de waarnemingen van Kleverige ogentroost, Klokjesgentiaan en Kale Jonker. Allemaal soorten die typisch zijn voor deze unieke naturomstandigheden die gecreëerd zijn.

*Klokjesgentiaan! Een typische
soort voor arme en vochtige
omstandigheden. Hele mooie
soort!*

Ontwikkeling natuur (2)

Ecologische data

In het beheer wordt erop gestuurd om zoveel mogelijk soorten uit een bloemrijk grasland te behouden. Het grootste deel van de waargenomen soorten bevindt zich nog steeds in de categorie bloemrijk grasland. Dat is positief en houdt in dat er nog steeds weinig storingssoorten zich op dit moment hebben gevestigd en dat met name de ingezaaide soorten de vegetatie domineren. De vegetatie toont een duidelijke ontwikkeling richting soortenrijke natte en schrale vegetatie. Met name het aantal half-parasitaire soorten neemt toe (Stijve ogentroost, Kleverige ogentroost en Grote ratelaar). Deze spelen een belangrijke rol in het onderdrukken van dominante grassen, en dragen zo bij aan een hogere soortenrijkdom.

Naast deze opvallende soorten zijn ook andere ecologisch waardevolle soorten aanwezig die kenmerkend zijn voor voedselarme, natte omstandigheden, zoals b.v. Echte koekoeksbloem en Gevlekte orchis. Een hele mooie ontwikkeling.

Langs de watergangen is een toename zichtbaar van oever- en moerasplanten. De watergangen raken daarmee voller, wat kan bijdragen aan extra structuurvariatie en een breder spectrum aan microhabitats.

Ontwikkeling natuur (3)

De elzenopslag is op dit moment beperkt en vooral aanwezig in clusters nabij moederbomen. Wilgenopslag zet niet sterk door. Verdwaalde elzen kunnen handmatig worden verwijderd. Voor enkele clusters met houtige opslag kan juist gekozen worden om deze te laten verhouten, om zo meer afwisseling en schuil mogelijkheden te creëren in de vegetatie.

Waargenomen insecten

De combinatie van bloeirijke vegetatie, vochtige delen en moerassige structuren zorgt voor een gevarieerd insectenleven. Het benadrukt het belang van gefaseerd beheer en het behouden van open plekken én dichte vegetatiestructuur.

Tijdens de monitoringen zijn verschillende insecten waargenomen, waaronder:

Lantaarntje (Ischnura elegans): een algemene juffer die vaak in stilstaande of langzaam stromende wateren voorkomt. Deze soort wijst op een gezond watermilieu en geschikte vegetatie voor voortplanting.

Hommelbijvlieg (Volucella bombylans): een grote zweefvlieg die hommels imiteert. Deze soort is een goede bestuiver en haar larven leven vaak in hommelnesten, wat een bijzondere ecologische relatie laat zien.

Icarusblauwtje (Polyommatus icarus): een vlindersoort die sterk afhankelijk is van kruidenrijkdom en open plekken. De aanwezigheid hiervan bevestigt dat de vegetatie geschikt is voor nectarbehoevende insecten.

Verder kan het bestaande maaibeheer worden voortgezet, met aandacht voor gefaseerd maaien en het behouden van structuurrijke en kruidenrijke zones ter overwintering van insecten.

Ontwikkeling natuur (4)

Voedselrijk

Waargenomen soorten

In totaal zijn er in tijdens dit groeiseizoen 73 verschillende soorten waargenomen, waarvan 22 soorten uit het gezaaide mengsel van 25 soorten. Dat is een totaal opkomstpercentage van 88%. Het beeld werd aanvankelijk bepaald door Gewone margriet, Bijvoet, Knoopkruid, verschillende wikke-soorten en Sint-janskruid. Daarna waren Sint-janskruid, Knoopkruid, Wilde cichorei en Grote kaardenbol talrijk. Een extra leuke vermelding is de waarneming van het Vlasbekuiltje; een zeldzame nachtvlinder in Nederland. Het vlasbekje is een belangrijke waardplant voor deze vlinder. Dat hij hier gezien is is erg positief en laat zien dat de Turfweide biodiversiteit is en ruimte biedt voor zeldzame soorten zoals deze vlinder.

Vlasbekuiltje - zeldzaam

Vlasbekje

Ecologische data

Het grootste deel van de waargenomen soorten bevindt zich nog steeds in de categorie bloemrijk grasland. Dat is op zich positief en houdt in dat met name de ingezaaide soorten de vegetatie domineren. Er zijn ook veel ruigte-, pioniers- en bos/struweel soorten. Bijvoet en Grote brandnetel komen veel voor en de Bijvoet steekt in grote clusters boven de vegetatie uit.

Ontwikkeling natuur (5)

Ondanks dat deze soorten veel voorkomen en het plaatselijk grassig is staan er nog steeds veel kruidachtigen. Dit is positief. Hoewel de bodem erg voedselrijk is lijken de kruidachtige planten zich nog goed te kunnen redden. Het voorkomen en de verdeling van de soorten laten geen bijzonderheden van grote toe- of afnames zien. De vegetatieontwikkeling oogt dus stabiel.

Tijdens de monitoringsmomenten zijn er veel insecten waargenomen. Waar onder een Pluimvoetbij die aan het slapen was in de bloem van Gewoon biggenkruid (zie de foto). Vermoedelijk omdat het weer in een keer omsloeg en het was gaan regenen.

slapende Pluimvoetbij

Boven en rechts overzichtsfoto's van het voedselrijke deel.

Rondleidingen en presentaties

LEADER UTRECHT OOST | HOME | OVER LEADER | SUBSIDIE AANVRAGEN | PROJECTEN | NIEUWS | CONTACT

TERUGBLIK LEADER INFORMATIE & INSPIRATIE CAFÉ IN ELST

Op 12 februari organiseerden we vanuit LEADER Utrecht Oost een Informatie & Inspiratie Café in multifunctioneel centrum Het Bestegoed in Elst (gemeente Rhenen). Zoals de naam al weergeeft, stond deze avond in het teken van INFORMATIE en INSPIRATIE.

Petra Doornenbal heette namens LEADER Utrecht Oost de aanwezigen van harte welkom. Onder de aanwezigen waren initiatiefnemers van lopende en afgeronde projecten, leden van de LAG (LEADER-groep), mensen met een projectidee en diverse mensen die gewoon nieuwsgierig waren naar LEADER.

LEADER-coördinator Maïke van der Maat heeft uitgelegd wat LEADER precies is, wat de thema's en voorwaarden zijn en hoe subsidie kan worden aangevraagd. Daarna was het tijd voor inspiratie van enkele projecten die in voorgaande jaren LEADER-subsidie hebben gehad. Marcel Kaijen en Samantha Verwoert vertelden met veel passie over het project 'Turfwide Veenendaal' (burgerinitiatief waar cultuurhistorie, educatie, recreatie en natuurontwikkeling gecombineerd zijn) en over hun ervaringen met LEADER.

Daarna was er ruimte voor mensen uit de zaal om kort hun idee te pitchen. Deze initiatieven kwamen vanuit de zaal wat tips mee en in de pauze is hierover nog doorgepraat.

Na de pauze was er wederom inspiratie: namelijk vanuit het project 'De Kromme Rijn'. Stefan Poelman vertelde over de hobbels die men onderweg tegenkwam bij dit project en de mooie resultaten die geboekt zijn. Daarna was er uitleg over de provinciale subsidieregeling Leefbaarheid Kleine Kernen (LKK). De avond werd afgesloten met info over de vervolgstappen die mensen kunnen nemen om hun idee bij LEADER of bij LKK voor te leggen én nog wat interessante tips over het vinden van fondsen (tip: kijk eens op de website [Fondsenzoeker](#)). Petra Doornenbal sloot af met de woorden: Kom maar op met je idee!

Na afloop werd er onder het genot van een drankje nog nagepraat en werden onder andere nog volop ideeën en tips uitgewisseld.

N.B. Kon je 12 februari niet aanwezig zijn, maar wil je wel een idee voorleggen? Neem dan contact op met de LEADER-coördinator via info@leaderutrechttoost.nl.

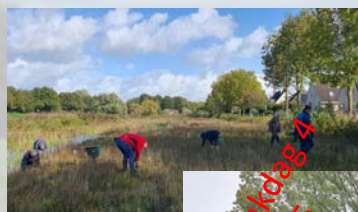
LEADER Café Elst

Dag van de Veenise geschiedenis

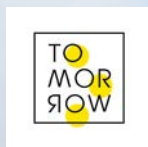
Rondleidingen en presentaties

Onderhoud en beheer

Onze partners

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Vooruitblik 2026

In 2026 wil Stichting Turfweide Veenendaal zich richten op:

- Verdere vergroening en biodiversiteit (aanplant bloemrijke randen en nieuwe bomen).
- Uitbreiding van educatieve activiteiten met een vast scholenprogramma.
- Opzetten van een adoptieprogramma voor bedrijven en particulieren.
- Samen met Stedsmuseum Veenendaal en Sporttotaal een toeristische vaartocht met de aak opzetten.